

Kadarkamámor

2009 július 16. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt idők, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

„Úrileány vagyok, az apám nagyságos.
Intézetet jártam. Nem volt mulatságos.”
Babits Mihály

Honnan való ez a csavarral, vasdarabbal teli vastányér? S mi ez a vasból készült babafej? – kérdeztem a szekszárdi szőlőhegyen attól az öreg vincellértől, akitől egy demizson vörösbort vásároltunk. – Ez kérem, Babitséktól. Ennyi volt a válasz, s a meglepetéstől szólni sem tudtam, ezért nem is kérdeztem semmit, csak lefénypépeztem.

Mindez jó húsz éve történt, s most, hogy eszembe jutott, annak oka egy üveg szekszárdi kadarka, amit ajándékba kaptam. Erről és szekszárdi emlékeiről Babits egy rövid esszéjét írt, amelynek elismernéje szintén ajándék: egy Rapaics Raymundtól, a magyar kertek és virágok jeles szakértőjétől kapott különlenyomat. Ebből többek között azt is meg lehet tudni, hogy „a kadarka neve Szkutariból származik, azaz egyenest Kis-Ázsiából. Szkutarit a rácok Szkadarnak hívták, a kadarka pedig azelőtt szkadarka volt, s a rácok hozták Magyarországra. Onnan jött, ahonnan talán az én seim is, ha igaz, hogy az én nevem is rác eredetű. Akárhogy volt is ez, a kadarka magyar ital, sőt magyar nemesi ital, mint a Berzsenyiek és Vörösmartyak költészete.”

A kadarka a régi szüreteket és a régi szőlőhegyet juttatta a költő eszébe: „Gyermekkorunkban arra voltunk büszkék – írja –, hogy szép időben Kalocsáig is elláttunk, a Duna fényes szalagján túl, sőt a mogyorófavessző két végére ráhúzott s a megcsúszás ellen rafiával rögzített távlelencséken még talán tovább is. Igazában még távlelencse nélkül is sokkal tovább láttam. Az egész régi Nagy-Magyarországot láttam arról a dombtetőről, mint egy tág kerek udvart a tanyánk körül, melynek egy kicsi, de nyájas szelete ez az aprócska szőlőbirtok, a sorompóig s nagyanyám emelte kikeresztig. (...)

Túl ezen a nagy magyar udvaron, dél felé, láttak ama rácok, akikről a kadarka származott; keletnek pedig messze, nagyon messze a románok, akiknek határáig magam is elvetődtem néhány télen át, nyaranta mindig hazajárva. Szőlőtanyám, roppant udvara közepén, távol Balkánok átlójában feküdt. Én azonban evvel nem sokat gondoltam; én, ha hazaérkeztem, Nyugat-Európában éreztem magamat, s a kultúra földjén, hol az ásó a rigólozásnál római pénzeket vet ki az agyagból, s a földes padlójú prészházszoba polcán, a plafonra aggatott töppedő szőlőfürtök alatt Sévigné asszony könyve hevert, franciául, a munkásokra felügyelő kedves nagynéni ambiciózus olvasmánya. Csakugyan mintaszerű Európa volt itt, még babonánk is kultúrát jelentett... Noha én elégedetlen voltam mindezzel, s ezt az egész kultúrát kissé elmaradottnak találtam. S valóban, inkább illett volna a múlt század közepébe, mint ennek az elejére, 1840-be inkább, mint 1900-ba. Én viszont Verlaine-t és Wilde Oszkárt fordítottam, mert így tudtam akkor modern lenni, s mert erről a szőlőhegyről szálak vezettek Párizsba és Londonba is, éppúgy, mint Szkutariba, s egyéb mámorok is áradtak itt a kadarkáén kívül. Igen, innen messze lehetett ellátni a forrongó, idegen jelenbe éppúgy, mint az otthonos magyar múltba. Csak egyfelé nem lehet látni: a jövőbe.”

Az 1938 novemberében írt kis esszéjének az elején pedig ez a mondat olvasható: „Nem merek hátranézni, félek, hogy meglátom (a régi prészházat), s attól is, hogy nem látom meg.” Hasonló módon most nem merek kérdezni, mert hátha megszólal ez a baba, és azt mondja, hogy nem is Babitséktól való vagyok. Félek, mert ha ezt mondaná, egy illúzióval (és egy ereklyével) kevesebb lenne.

Ajánló
